

Cursus vormsnoei hoogstamfruit

Opbouw van het verhaal

- Eerst de theorie van de afgelopen 30 jaar
- Wat houdt die en waar loop je in de praktijk tegenaan?
- Kijken naar oude bomen
- Ander idee over opbouw bomen

Oude theorie vormsnoei:

- Gaat uit van een modelmatige vorm
- Kiezen tussen wel of geen harttak
- Geen harttak: 3 tot 4 gesteltakken kiezen
- Uitbuigen gesteltakken (op 45 graden)
- Inknippen $\frac{1}{3}$ van de gesteltakken.

Wel of geen harttak

- Oude theorie: peer wel een harttak, appel geen harttak
- Later het idee dat ook appel wel kan worden opgebouwd met harttak, om hoogte te maken
- Veel bomen worden op kwekerij opgebouwd met harttak, ook appels

Maar 3-4 gesteltakken aanhouden: veel minder keus voor de opbouw

Inknippen van takken

- In oude theorie: eerste 4-5 jaar alle gesteltakken inknippen, ca $\frac{1}{3}$ – $\frac{1}{2}$.
- Neveneffecten: vaak te steile groei vooral van zijetages.
- Veel werk!
- Zeer onnatuurlijk proces bij hoogstamboom.

Uitbuigen takken

- Oude theorie: na aanplant uitbuigen takken
- Effect: minder groei en meer vruchtvorming
- Vaak insnoeren en scheefgroei (boven)
- Uitbuigingsproces gebeurt vanzelf bij hoogstamfruit.
- Door vruchtdracht, in de loop van de jaren gaan takken meer hangen.

Wat zie je bij oude hoogstammen?

- Veel grillige vormen
- Weinig model in te ontdekken
- Wel hoogte en breedte
- Vaak door verwaarlozing onderin gesteltakken afgestorven

Bij oude appelbomen bijna nooit een harttak

- Klassieke bolvorm met hoogte en breedte
- Meerdere gesteltakken omhoog (hoogtelijnen)
- Aan de hoogtetakken zijetages
- Vaak ook veel gesteltakken vanuit de stam

Ook geen standaardmodellen bij hoogstambomen (hier 2 peren)

Otto Vloedgraven

Cursus vormsnoei 2024

Wat is geschikt model appel?

- Alle modellen kunnen in principe
- Piramidevorm niet natuurlijk en lastig op te bouwen
- Bolvorm lijkt het meest op natuurlijke groei/vorm
- Dan is opbouw met meer hoofdgesteltakken omhoog (hoogtelijnen) en zij-etages daaraan het makkelijkst
- Op foto: 4 hoogtelijnen op ca. 70% hellingshoek

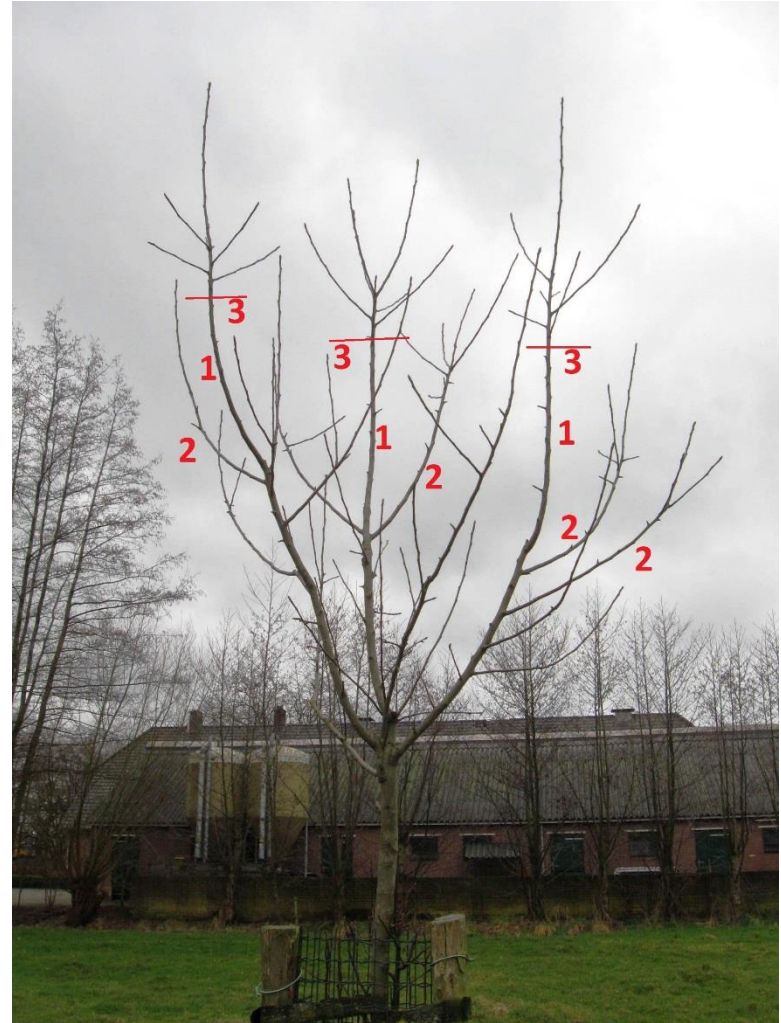
Ook peer kan zonder harttak

- Minder harde groei in hoogte
- Makkelijkere breedtegroei
- Foto: peer opgebouwd met 4 hoogtelijnen
- Daardoor meer zij-etages in de kroon!
- Dus veel keuze om kroon te vullen!

Appel met 4jarige kroon

- Opbouw met 3 gesteltakken omhoog (1).
- Aan die gesteltakken zitten nu al zijtakken (2), die kunnen uitgroeien tot zij-etages
- Bovenin bij wel zwakkere scheuten en slapper hout: terugknippen tot onder vertakking (3).
- Daardoor minder nieuwe maar wel sterke scheuten.

Nieuwe kijk op vormsnoei

- Geen model proberen te maken, elke boom is anders
- Groei van de kroon is een dynamisch proces.
- Bij het snoeien vooral letten op een evenwichtige ontwikkeling
- Je hebt 20 jaar om een mooie boom te krijgen!

Uitgangspunten bij de opbouw

- Denken in ontwikkeling!
- Boom moet vooral groeien!
- Groei in de hoogte het belangrijkste.
- Evenwichtige kroon
- Zoveel mogelijk gesteltakken aanhouden
- Uitdunnen van de kroon in loop van de tijd

Denken in ontwikkeling

- Een appelboom bij aanplant begonnen met 2 gesteltakken.
- Weinig bij het begin van de opbouw.
- Na 4 jaar ontstaat toch door inknippen en vertakken een mooie kroon met veel keuze aan takken!

Groei essentieel!

- Zorgen voor zoveel mogelijk groei.
- Het liefst nieuwe scheuten van 60 cm lang
- Vruchthout weghalen.
- Vertroetelen: bemesting en onkruid vrij houden.
- Geen of bijna geen fruit laten groeien
- 1 kg fruit = 1m twijg

Groei erin houden

- Terugsnoeien van 1jarige gesteltakken ($\frac{1}{3}$ tot $\frac{1}{2}$ eraf).
- Daardoor: minder maar sterke scheuten terug
- Niet terugsnoeien: meer vruchtknoppen, meer vertakking en kortere 1-jarige scheuten (zie onderste foto).

Zorgen voor evenwichtige groei

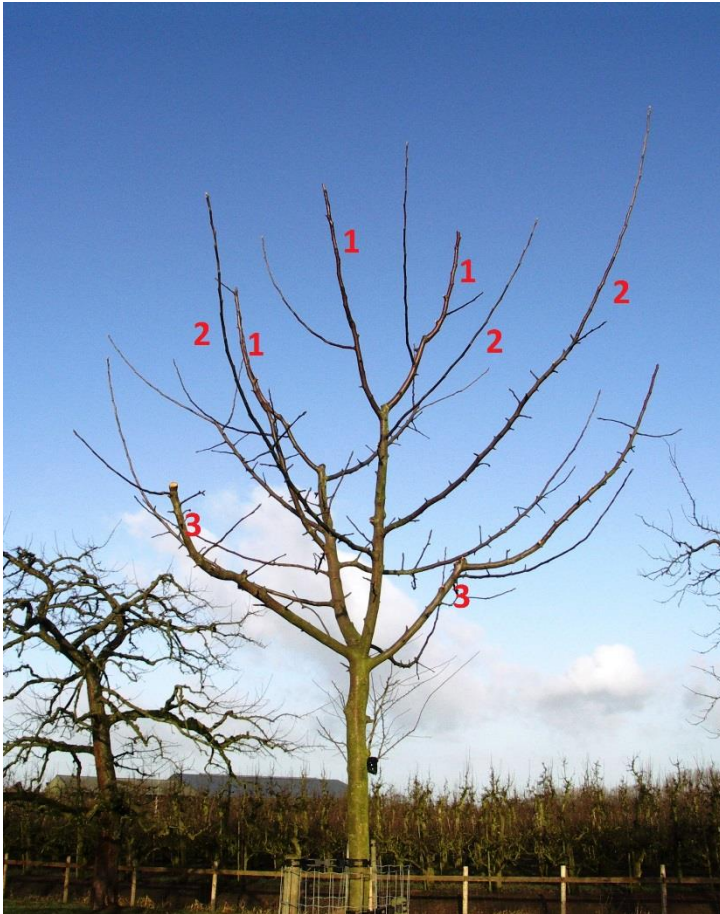
- Te weinig groei (en teveel vruchten): wegsnoeien vruchttakken en doorknippen 2jarig hout (zie foto)
- Te steil of te breed: inkorten top, resp. zij-etages op zijtakken.
- Gaten in kroon: proberen op te vullen met nieuwe gesteltakken.
- Proberen overal de kroon aan buitenkant gevuld te krijgen.

Groei in de hoogte

- Evenwichtige opbouw in hoogte en breedte en ook overal in de kroon.
- In jeugd is hoogtegroeï het belangrijkste!
- Hoogtegroeï soms lastig bij appelbomen: teveel in de breedte
- Makkelijker bij peer: soms zelfs afremmen van kopgroeï.

Groei in de breedte

- Meestal niet moeilijk.
- Aan hoogtegesteltallen (1) komen vanzelf zij-etages (2).
- Soms onderste etages vlak snoeien: vooral bij sterk groeiende takken (3): willen hoogte in!
- Risico van doorhangen: vruchthout verwijderen.

Breedtegroei bij peren

- Peren groeien vaak steil.
- Vruchtdracht zorgt bij slappere takken voor uitbuigen en breedte: worden zij-etages!
- Dus die takken niet inknippen: maakt ze stug en houdt ze steil.

Veel keuze in opbouw

- Meer keuze door veel takken te laten zitten
- Meer takken geeft meer groei
- Alleen weghalen als ze schuren
- of als ze de verkeerde kant op groeien: ze moeten naar buiten groeien

Appel 7 jaar, weinig gesnoeid (veel takken),
maar wel groei in zowel hoogte als breedte,
evenwichtige kroon opbouw

Ontwikkeling in de tijd

- Beginnen met een kleine boom en veel (gestel)takken.
- Uiteindelijk heeft grote boom veel minder gesteltakken
- Geleidelijk proces van uitdunnen van gesteltakken
- Essentieel is een aan buitenkant gevulde kroon met vruchthout

Eerste jaren driepoot heel handig: en zo dicht mogelijk bij stam zetten in de kroon.

Later met ladder werken

- Ladder in de boom zetten, tussen en niet tegen takken!
- Takken wegzagen voor ladderzet
- Ladder altijd naar midden van boom
- Zo smal en licht mogelijke ladders

